

Prof. Marian Waldemar Kuczma
Wydział Malarstwa
Akademia Sztuk Pięknych
im E. Gepperta we Wrocławiu

Wrocław 15.11.2022 r.

Recenzja

pracy doktorskiej, dorobku artystycznego i dydaktycznego
mgr Anny Papiernik- Wojdyły sporządzona w związku z przewodem doktorskim w dziedzinie
sztuki w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacji dzieł sztuki, wszczętym przez Radę
Wydziału Sztuki i Nauk o Edukacji Uniwersytetu Śląskiego.

Pani Anna Papiernik- Wojdyła urodziła się w 1984 r w Szerzynie. W latach 1995- 2000 uczęszczała do Państwowego Liceum Sztuk Plastycznych w Rzeszowie. W 2009 roku ukończyła studia magisterskie na Uniwersytecie Rzeszowskim na Wydziale Sztuki. Specjalność: Edukacja Artystyczna w zakresie Sztuk Plastycznych i otrzymała dyplom z wyróżnieniem w pracowni rysunku prof. Doroty Jajko- Sankowskiej.

Pani Anna podjęła szereg uzupełniających kursów oraz studiów podyplomowych. Szczegółowy spis zawarty jest w kwestionariuszu osobowym doktorantki.

Dorobek twórczy kandydatki.

Pani Anna Papiernik- Wojdyła zorganizowała szesnaście wystaw indywidualnych. Prezentowała swoje malarstwo i rysunek m.in. w Biurze Wystaw Artystycznych w Tarnowie, Muzeum Dwór Karwacjanów w Gorlicach, Muzeum Ziemi Leżajskiej w Leżajsku, Biurze Wystaw Artystycznych

w Rzeszowie, Krośnie, Galerii ZPAP w Toruniu czy Galerii G35 w Ostrowie Wielkopolskim. Dorobek artystyczny pani Anny to również udział w ponad pięćdziesięciu wystawach zbiorowych w kraju i ponad dwudziestu za granicą m.in Japonii, Portugalii, Austrii, Korei Południowej czy Ukrainy.

Pani Anna jest laureatką nagrody specjalnej za osobisty wkład w malarstwo polskiego artysty na III Międzynarodowym Biennale Malarstwa i Rzeźby krain V4 w Trebisovie na Słowacji, 2010 r. oraz nagrody: II miejsce w konkursie im. Jerzego Panka za Najlepszy Dyplom Wydziału Sztuki Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2009 r.

Imponujący jest również udział w wielu krajowych i zagranicznych plenerach, warsztatach i festiwalach.

Była kuratorką wystawy stowarzyszenia plastyków jasielskich (PLAJA). Była też organizatorką konkursów plastycznych, brała czynny udział w komisjach konkursowych jako członek jury.

Pani Anna przynależy do kilku organizacji, stowarzyszeń i grup artystycznych. Pełny, precyzyjny wykaz zawarty jest w kwestionariuszu osobowym doktorantki.

W tymże kwestionariuszu określa też swoje zainteresowania. Jej pasją jest sztuka, literatura, muzyka. Od początku swojej pracy artystycznej zajmuje się malarstwem i rysunkiem.

Fascynacja wyobrażonymi istotami, surrealistycznymi formami stworzeń utrwalana jest w twórczości pani Anny od dawna. Jej wcześniejsze realizacje miały możliwość obejrzenia i obecny zestaw prac malarskich jest naturalną kontynuacją, stanowiąc tym samym rozwinięcie idei malarskich autorki. Sama autorka stwierdza, że głównym źródłem inspiracji w jej twórczości jest literatura. Składa się na nie szereg opracowań z mitologii nordyckiej, skandynawskiej, celtyckiej, słowiańskiej i judeochrześcijańskiej. W jej twórczości możemy też odnaleźć bezpośrednie odniesienia zaczerpnięte z baśni, komiksów i powieści *fantasy*.

Obszar jej działań artystycznych jest nasycony emocjonalnie i w jakiś szczególny sposób zostaje przywoływany z jej dzieciństwa a konsekwentnie rozwijany i pielęgnowany, staje się

interesującym dziełem plastycznym. Jest to bardzo osobisty dialog autorki z jej intrygującą, konsekwentnie kreowaną rzeczywistością – wyobrażoną.

Rozprawa doktorska: *Rzeczywistość wyobrażona*, zawiera 16 stron maszynopisu.

Składa się z wstępu, czterech rozdziałów, konkluzji, streszczenie w języku polskim oraz angielskiej bibliografii, wskazania na źródła internetowe oraz dokumentacji fotograficznej prac wchodzących w zestaw dzieła przewodowego. Opracowanie to stanowi w ścisłym tego słowa znaczeniu, dopełnienie części artystycznej. Wyraziście został określony obszar, który w szczególny sposób nurtuje autorkę. Przywoływane w tekście sylwetki artystów i teoretyków sztuki wpisuje w kontekst własnych poszukiwań artystycznych i analiz formalnych.

We wstępie swojego opracowania pani Anna pisze: *Celem badawczym mojej pracy było określenie związków zachodzących pomiędzy wyobrażeniem, wizualizacją danej istoty, a procesem twórczym. Zdefiniowanie zjawisk mających wpływ na wrażenie przestrzeni i ruchu zachodzących w kontekście interakcji koloru i faktury malarskiej. Wykazanie zależności pomiędzy odczuwaniem i przedstawianiem przestrzeni w obrazie, a także fenomenu funkcjonowania i działania koloru.* Są to istotne stwierdzenia, gdyż w zasadzie definiują kompleksowo credo artystyczne autorki i dookreślają obszar badawczy który zamierza eksplorować w pracy.

W opracowaniu teoretycznym pani Anna przybliżyła nam swoje inspiracje, dokonuje też szczegółowej analizy swojego warsztatu plastycznego, zdradzając nam arkana pracy podczas procesu twórczego. Wyróżnia tym samym kilka elementów, szczególnie ważnych i determinujących jej twórczość. Istotne są tutaj *ośnienia malarskie*, które pozwalają jej zachować ciągłość i świeżość malowania, pomimo długiego procesu twórczego nad kompozycją. Uwzględniając złożoność tkanki malarskiej w obrazach pani Anny, doceniam zasadność i świadomość użycia środków zdefiniowanych w opracowaniu pisemnym, przy jednoczesnej rezygnacji z nadmiaru detali i narracji. Istotne staje się bowiem czyste działanie materii i koloru oraz skomponowanie obrazu na wzór prostego, ale *mocnego* malarskiego organizmu.

Pani Anna podkreśla tu szczególne znaczenie koloru, który organizuje w jej obrazie przestrzeń i ruch. Przywołuje klasyków, którzy analizowali znaczenie wartości barwnych w obrazie.

Utożsamiając się z tezami Wasyla Kandynskiego, Johna Gage czy Marii Rzepińskiej, podkreśla

jak cennym dla malarza jest kolor i jego intuicyjne zastosowanie oraz poszukiwania własnego, indywidualnego kodu kolorystycznego.

Analizując pracę doktorską pani Anny zwróciłem uwagę na spójność myśli i obrazu, oraz konsekwencję z jaką autorka od wielu lat prowadzi dialog w swojej twórczości ze swoim wewnętrznym światem. Świat ten, ewoluując, zmienia się, dojrzewa i udoskonala swoją formę i siłę wyrazu. Pojawiają się nowe sensory i znaczenia, powstają nowe opowieści i jak pisze autorka: *z pewnością nie wszystkie zawarte w cyklu myśli i emocje zostaną odczytane zgodnie z moimi intencjami, jednak mam nadzieję, że nie spowodują ograniczeń w budowaniu własnej interpretacji i własnej rzeczywistości wyobrażonej.*

To cenne, aby każdy z nas odbiorców, mógł zbudować swoją wizję, swój obraz bazując niejako na dziele który kontempluje.

Przywołując w rozprawie klasyków malarstwa m.in. H. Boscha, A. Dürera, P. Rubensa, E. Delacroix, J. Lebensteina, czy Z. Beksińskiego, odnosi się do tych wątków ich twórczości, które są jej bliskie i wskazuje pokrótce na różnorodne konotacje i powiązania z jej twórczością. Wszystkie ujęte w rozprawie: *Rzeczywistość wyobrażona*, rozważania i tezy zostały przez autorkę nakreślone w sposób czytelny i klarowny. Sama rozprawa ma charakter skondensowany, ale dzięki temu treściwy, zawierająca tym samym, w swojej treści, wiele cennych, osobistych spostrzeżeń. Być może, w rozdziale *Funkcja koloru i rola przypadku*, spróbowałbym odnieść się i rozszerzyć znaczenie przypadku w dziele, odnosząc się do konkretnych, wybranych twórców. Tym bardziej, że jak podkreśla autorka, ten rodzaj środka wyrazu jest jej bliski.

Zestaw prac w rozprawie doktorskiej stanowi cykl dziewięciu obrazów, których tytuły nawiązują do mitycznych, fantastycznych stworów, czy ogólnie rzecz ujmując, szeroko rozumianej tematyki animalistycznej. W odniesieniu do wcześniejszych, znanych mi prac autorki, są to obrazy, w których ekspresja, intensywność kolorystyczna i charakterystyczny rodzaj faktury zostają spotęgowane, dzięki czemu drugorzędną wydaje się być narracja, mimesis, a nadrzędną *misją* jest skumulowanie w obrazie maksymalnej energii. Wykorzystując bogaty arsenał środków malarskich każda z tych kompozycji staje się autonomicznym, złożonym bytem malarskim.

Obrazy zostały namalowane na podobrazii płóciennym wykonane w złożonej technice mieszanej, Autorka korzystając z całego arsenału środków malarskich, stopniowo dochodzi do optymalnego ich wykorzystania na płaszczyźnie. Tworzy *organizmy malarskie* o określonej kompozycji i tonacji kolorystycznej. Są to obrazy o ogromnej ekspresji w którym niebagatelną rolę odgrywa intuicja i pewien rodzaj *kontrolowanego przypadku*. Nakreślone a raczej wbudowane w obraz figury posiadają swoistą wewnętrzną strukturę: sieć połączeń, napięć, pulsacji, opleceń. Płótno staje się polem do rozstrzygania, wyrażania emocji a poddane *swoistym torturom*, w końcu jak lawa zastyga w swojej złożoności i bogactwie materii. Proces malarski w przypadku autorki to: odkrywanie, analizowanie poszczególnych dynamicznie zmieniających się etapów obrazu i czasami jak domniemam, bywa *ośnieniem*. Jej obraz nie wynika z kalkulacji matematycznych, powstaje on na skutek autentycznego wysiłku twórczego. Autorka za wszelką cenę pragnie wyrazić w złożonym organizmie malarskim swoją wizję, swoją wyimaginowaną rzeczywistość, o której w innym fragmencie opracowania pisze: *Każda moja praca to efekt swoistego dialogu pomiędzy mną a obrazem. Relacja ta odśloniła głęboko drzemiące stany uczuć, zmagających z własnymi doświadczeniami i pomysłami. Poprzez odpowiedni dobór kształtu i koloru oraz wprowadzoną ekspresję środków plastycznych – jak na przykład deformację w sposobie kadrowania, komponowania figury i jej relacji z tłem – przedstawiłam autorską wizję fantastycznych istot wraz z zawartym w nich kodem ideowym.*

Dialog, o którym pisze autorka, zawsze determinuje relację artysta – dzieło.

Ta rozmowa, często trudna i wyczerpująca zawsze powinna być autentyczna i jak sądzę tylko wówczas przynieść może obopólne korzystne efekty. W przypadku dzieła pani Anny, mamy do czynienia z wyrażaniem autentycznego przeżycia, które bezpośrednio przekłada się na sens i intensywność naszej egzystencji.

Konkluzja

Po zapoznaniu się z dorobkiem artystycznym, działalnością dydaktyczną i organizacyjną Anny Papiernik Wojdyły wysoko oceniam jej kompetencje. Stwierdzam, że zarówno rozprawa teoretyczna jak i część malarska stanowi spójną i logiczną całość. Poprzez pryzmat osobistego spojrzenia i analizy zagadnień praca nosi znamiona oryginalności i spełnia warunki określone w Ustawie o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki z dn. 14.03. 2003 r. i stanowi wkład w rozwój dyscypliny sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki

W związku z powyższym wnioskuję do szanownej Rady Wydziału o nadanie Pani Annie Papiernik Wojdyły stopnia doktora, w dziedzinie sztuki w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacji dzieł sztuki.

Z poważaniem

Prof. Marian Waldemar Kuczma

